

Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος μακάρισε τὸν Ἀχιλλέα γιατί βρῆκε ἓνα τόσο ἀξιο ποιητῆ, τὸ θεο τὸν Ὅμηρο, γιὰ νὰ παινεύῃ τις πράξεις του, τις παλληκαριές του. Κ' ἐγὼ σήμερα μακαρίζω τὴ γλώσσα τὴ δημοτική, πού τέτοιους (σάν Σένα, τὸν Ψυχάρη, Ἐφταλιώτη, Παλαμά κτλ.) βρῆκε ὁπαδούς, Ἀχιλλέηδες νὰ ποῦμε στὸν πόλεμο τὸ Γλωσσικό.

Προχτές κάτι πολὺ ἀστείο μὰ καὶ πολὺ χαρκτηριστικὸ μοῦ συνέβηκε. Μιλοῦσα μὲ κάποιον γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, πράμα δηλ. πού συχνὰ πυκνὰ μοῦ τυχαίνει. Τόσο πολὺ μάλιστα πού κατάντησε νὰ ξέρω σκεδὸν ἀπόξω, σὰ μάθημα δηλ., τὸν πρόλογο, τὴν εἰσαγωγή πού πρέπει κανεὶς νὰ κάνῃ σὲ κείνους πού πρώτη φορὰ καταπιάνονται τὸ ζήτημα. Τέλεψα μετὰ μισή ὥρα καὶ σκεδὸν τὸν εἶχα φέρει στὰ νερά μου. Παραδέχτηκε δηλ. πὼς ἡ Δημοτικὴ πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ, γιατί ἔχει πολλὰ τὰ ὑπέρ, γιατί εἶναι ζωντανή κτλ. κτλ., καὶ ὄχι ἡ Ψυχαρική. Μάλιστα γιὰ παράδειγμα γραμμένης δημοτικῆς γλώσσας μούφερε τὸν καλὸ καὶ ξυπνὸ Γιώργη Καρατζά. Ἐγὼ τότε πήρα ἓνα δῆγμα νόστιμο τοῦ Καρατζά καὶ τὸ Ταξίδι τοῦ Ψυχάρη καὶ τὸν ἀντάμωσα τὴν ἄλλη μέρα στὸν περίπατο. Τοῦ διάβασα πρώτα τὸ δῆγμα καὶ μούπε πὼς βρῆκε μερικὲς λέξεις!! (τὸ ζήτημα τὸ αἰώνιο, τις λέξεις καὶ ὄχι τὴ γλώσσα) πού δὲν τις καταλάβαινε. Δὲ χάνω στιγμή καὶ τοῦ διαβάξω μὰ ἄμορφη περιουσία ἀπὸ τὸ Ταξίδι, χωρὶς ἐννοεῖται ἀφτὸς νὰ ξέρῃ πὼς Ψυχαρικὸ εἶτανε τὸ βιβλίο. Ἄμα τέλεψα, γύρισε ἀξαφνα καὶ μ' εἶδε ἐπχαριστημένος, σάν κάτι νὰ βρῆκε, καὶ μούπε: Νά, ἀφτὴ εἶναι ἡ Δημοτικὴ, ἀφτὴ εἶναι ἡ ἐθνικὴ γλώσσα, ὄχι ἄμωσ ἡ... Ψυχαρική!!! Φαντάζεσαι τώρα, κ. Πάλλη, τὴν ἐκπληξή μὰ καὶ τὴ ντροπή τοῦ ἄμα γύρισα τὸ ξώφυλλο καὶ εἶδε τὸ ἔνομα τοῦ Ψυχάρη, ἔνομα δηλ. πού ποτὲς στὴ ζωὴ του δὲν τὸ πρόφερε δίχως νὰ προστέσῃ καὶ κάτι πρόστυχα, κάτι βάρβαρα ἐπιθετα πού σὲ κάποιους δάσκαλους στὴν Ἀθήνα ἴσως νὰ ταιριάζουνε, τὰ προδότης τοῦ Ἐθνους, καταστραφεὺς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, Ἡρόστρατος ὁ β' κτλ.

Ἄφτὴ τὴν ἱστορία μπορεὶ κανεὶς νὰ τὴν ἐπακτείνῃ καὶ σ' ὅλη τὴ Ρωμιστίνῃ. Δὲ διαβάζουνε, καὶ μιλοῦνε γιὰ γλώσσα...

Σὲ ἀσπάζομαι, δίνοντάς Σου τὸ φιλὶ τῆς καρδιάς μου.

(Υπογραφή)

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν. Δύτρα).

—Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στὴ Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτὶ καὶ εἶναι καλλιτεχνικὰ δεμένο.

Πουλιέται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» δρ. 3, 50.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΓΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Συντάχτης: Ν. Α. ΙΩΡΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΠΗΠΟΚΡΑΤΗ, Ἄρ. 11, ΑΘΗΝΑ

Συντρομὴ χρονιάτικη: Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ τὴν Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 12 1/2.—Γιὰ τις ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνες συντρομὲς (3 δρ. τὴν τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δὲ στέλνει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο, 20.—Τὰ περιεσμένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίβωτια, καὶ στὶς ἐπαρχίες στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημεριδίων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΠΡΟΒΛΗΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ—ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ—ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΤΗΡΙΟ—ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΗΛΑΤΩΝ—ΔΥΟ ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ.

ΜΙΚΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ, μικροραδιοφυγίες, μικροσαχπινιές—τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Σιχαίνεται κανεὶς, ὄχι πιά τὴν πολιτικὴ, μὰ τὸν ἑαυτὸ του τὸν ἴδιο, διαβάζοντας αὐτὲς τις μέρες τὰ ὄσα λέγονται καὶ μαγερεύονται στὰ κομματικὰ παρασκήνια γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ προέδρου τῆς Ἐθνοσυνέλευσης. Καὶ φτάνει κανεὶς στὸ συμπέρασμα πὼς ὄχι μιὰ ψευτοεπανάσταση σάν τὴ δική μας, μὰ καὶ χίλιες ἀληθινὲς ἐπανάστασεις δὲν εἶναι ἀρκετὲς νὰλλάξουν τὰποπετρωμένα πιά πολιτικά μας συνήθεια. Φοβούμεστε πὼς καὶ στὸ ζήτημ' αὐτὸ (ἀφοῦ κι αὐτὸ εἶνε ζήτημα) θὰ χρειαστεῖ, ὅπως καὶ στὸ ζήτημα τοῦ Ὄρκου, νὰ ἐνεργήσῃ καὶ νὰ ἐργαστεῖ ἀποτελεσματικὰ ὁ ἴδιος ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ τῆς σημερινῆς Ἐθνοσυνέλευσης.

ΑΠΟ μιὰ φημεριδοῦλα πού μοιράζεται χάρισμα στοὺς δρόμους, παίρνουμε διὸ τρεῖς γραμμοῦλες πού χωρακτηρίζουν περίφημα τὴν ψευτοεπανάστασιν μας:

•Μεγάλα παιδιά—παιδιά πάντοτε μὲ μουστάκια καὶ μὲ γένια—παιδιά πού ἐτεχνουργήσαμεν μιάν ἐπανάστασιν γο-νυπετοῦσαν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων καὶ ἐπικαλουμένην μὲ δάμνη καὶ μὲ χειροκροτήματα τὴν σύμπραξιν τοῦ Στέμματος...*

Συμπέρασμα στὰ παραπάνου: Παιδιά πού κατασκευάσαμε, νὰ ποῦμε, μὲ τὴν ἐπανάστασίν μας ἓνα σκηρικὸ ἔργο πού τοῦ πρέπει καὶ τὸ βραβεῖο ἀκόμα τοῦ φετινοῦ Ἀρ-ρῶφειου διαγωνισμοῦ.

ΠΑΙΡΝΕΙ καὶ δίνει, κι ἄμάν ἄς φέξῃ, ἡ δημοκρατία! Γιὰ τὸ «κατὰ Θεοτόκῃ κατηγορητήριον» ἄλλη σημασία κι ἄλλη ἀξία δὲν ἔχει. Φιλοδοξία νεοαντρίκη κι αὐτὴ. Ἡ ρεκλάμα, ὁ θόρυβος, ἡ τενεκεδοσύνη, τὸ ξάφνιασμα τοῦ ἀμυαλοῦ κοσμάκη, ἡ λαχτάρα νάκούσουμε τὸ πο-

λυθέγγητρο : «Μορφέ γειά σου, Γκλαβιά ! Είδες εκεί ο καημένος ο Νύβιος ! . . . Καί με τὸ Θεοτόκη τίβαλε ! . . . Νά, παλιχαριά μιὰ φορὰ ! . . .»

Με τὰ τέτια καριγκιοζήλια ὁ νεοαντρισμός (ποῦ σημαίνει ὀρθή κρίση καὶ σοβαροσύνη καὶ δὲν ξέρουμε τί ἄλλο ἀντιγλαβικό ἀκόμα) πάει κατὰ διαόλου καὶ ξαναγυρίζουμε στὰ μακάρια χρόνια τοῦ παπαρδελοφίλου παλιωαντρισμοῦ.

*

ΣΤΙΝ «'Αστραπὴ» τῆς Τετράτης ὁ φίλος Α. Ν. Κοτσαμάνης, «καλλιτέχνης γλύπτης καὶ ἰδρυτῆς τῆς ἡφαιμερίδος Ἐρμιάτης», καθὼς ὑπογράφεται, ξετινάζει με πολλὴ φινέτσα καὶ (οἶμοι !) με καθαρεύουσα, τὸ σοσιαλισμὸ καὶ τὴ χοροφαγία τοῦ κ. Ὑπερσλάτων Δρακοῦλη, ποῦ —ὡς ἔφα Κοτσαμάνης— «εἰς τὰς ἀπελευθερωτικὰς κριμαγίας τοῦ ἔργατον, μόνον λέξεις τοῦ προσφέρει, καὶ ταῦτας εἰς τὴν ἵπποκαθαρεύουσάν».

Νά, κ' ἕνας παράγωγος ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ Κοτσαμάνη :

«Ἔχετε εἰς δὲν ἀπατόμα ἑκατομύρια. Καὶ ἑκατομύρια τὰ ὅποια διὰ νὰ ἀποκτήσετε οὔτε ἰδρώσατε, οὔτε ρόζους ἔκιμαν τὰ χέρια σας. Λοιπὸν σεῖς ὁ ὅποιος κηρύσσετε τὸν πόλεμον τοῦ Κεφαλαίου καὶ τίνος Κεφαλαίου ; Τοῦ Κεφαλαίου τῶν Ἑλλήνων βιομηχανίων, οἱ ὅποιοι ἀπροσάτεντοι, μόνον με τὸν ἰδρωτὶ τῶν κατώρθωσαν νὰ δημιουργήσουν. Κεφαλαίον πολὺ μικροτέρου τοῦ ἰδικοῦ σας διὰ τοῦ ὁποίου ἄλλοστε δὲν προσφέρετε καὶ τίποτα εἰς τὸν τόπον. Ἐνῶ αὐτοὶ τὸ κάτω-κάτω προσφέρουν ἐργασίαν εἰς τόσους χιλιάδας φτωχοκόσμου—σεῖς, λοιπὸν, ὁ ὅποιος τόσον ἐλατρωθήτε ἀπὸ τὸν ἐργάτην, διατί δὲν ἀνοίγετε χάριν αὐτοῦ καὶ τὴν σακκοῦσαν σας ὀλίγον—ἕως τώρα μόνον τὸ στόμα σας ἀνοίγετε—διὰ νὰ ἰδρώσετε Ἐργατικά Κέντρα εἰς τὰ ὅποια νὰ διδάσκηται ὁ ἐργάτης τὸ εὐαγγέλιον τῆς Αὐλευίας καὶ τῆς Ἀλήθειας ; Διατί δὲν ἐκδίδετε μίαν ἐργατικὴν ἡφαιμερίδα ἢ ὅποια νὰ διανεμέται δωρεάν εἰς ὅλους τοὺς ἐργάτας ; Διατί πρῶτος δὲν καταθέτετε τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν ἵδρυσιν Συνεργατικῆς—ἄποια συμβαίνει τοῦτο εἰς ὅλα τα μέρη τῆς Ἑλλάδος—περιλαμβανομένης παντοπωλεία, ἀρτοποιεῖα, ραπτεῖα, οὔτως ὥστε ὁ ἐργάτης νὰ ἠμπορῇ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ ἐνδύεται εὐθηνότερα καὶ χωρὶς νὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον τῆς λιστείας ;»

Καίτεροῦμε τώρα νὰ δοῦμε πῶς θάπαντήσῃ σ' ὅλ' αὐτὰ τὰ «Διατί ;» ὁ κ. Ὑπερσλάτων.

*

Δὲ συνηθίσουμε στὸ «Νουμά» νὰ καίμε πολυάκανο λιβάνι οὔτε νὰ μοιράζουμε χοντροκομμένα δαρνόζλαρα σὲ θεατρικὸς ἀστέρες, χροὸς μίς ὅμως νομίζουμε νὰναφέρουμε πως καὶ γέτας πάλι ἀπὸ τίς δυὸ πρωταγωνίστριες τῆς Ἑλληνικῆς Σκηπῆς—τὴν Κυ Κυβέλη Ἀδριανοῦ καὶ τὴ Λδα Μαρία Κοτοποῦλη—εἶδαμε, ὅσο ἄφηνη ἢ τυραννία τῆς θεατρικῆς βιομηχανίας, δείγματα ἀγάτης ὄχι μόνον γιὰ τὴν τέχνη τους, παρὰ καὶ γιὰ τὴν ἰδέα τῆ γλωσσικῆ. Περιστὸ νὰρδιάσουμε παραδείγματα καὶ περιστατικά. Τὸ σημειώνουμε μονάχα, γιατί εἶδαμε πῶς προετοιμάζουμε κ' οἱ δυὸ τίς τιμητικὸς τους, γιὰ τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς, με ἄξια καὶ καλὰ ἔργα. Κατὰ χρονολογικὴ σειρά,— ἢ Κυβέλη

αἴριο στὸ «Βαριετέ» με τὴ «Μαρία Μαγδαληνή», τὸ νέο δρᾶμα τοῦ Μάτεριλκ ποῦ τελευταία πρωτοπαίχτηκε στὴ Λευφία, καὶ ἢ Κοτοποῦλη τὸ ἐρχόμενο Σάββατο, 25 τοῦ μηνός, με τὸ «Φάουστ» τοῦ Γκαίτε, μεταφρασμένο ποιητικὰ ἀπὸ τὸν Κ. Χατζόπουλο, τὴ μεγαλύτερη ἐπιτυχία τῆς ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου.

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΑΕΝΕ καὶ ἀλήθειες καμὰ φορὰ οἱ δημοσιογράφοι κριτικοὶ μας. Ὁ κορυφαῖος τους—θέλει καὶ ρώτημα πῶς εἶναι ὁ κ. Γρ Ξενόπουλος ;—ἔγραφε τελευταία γιὰ μιὰ γερμανικὴ κωμῆδία πῶς «ἐνῶ εἰς τὴν πατρίδα τῆς ἐχάλασε κόσμον, παχθεῖσα εἰς τὸ **Βαριετέ**, ἐφάνη ἀνιγρά. Ἐν τούτοις εἶναι μιὰ ἀληθινή, λεπτοτάτη κωμῆδία χαρακτήρων παραδόξων, συγκρουομένων με μεγάλην εὐφύαν. Σημειοῦμεν τὸ γεγονός, διότι μαρτυρεῖ πόσον μᾶς ἔχει ἀπορροφήσει τὸ γαλλικὸν πνεῦμα. Κατήντησε νὰ μὴ ἐννοοῦμεν ἄλλο ἀπὸ αὐτό. Καὶ πάλιν ὄχι τὸ λεπτότερον...»

Τὶ εἶναι, ποῦ κατάντησε τὸ περίφημο αὐτὸ **πνεῦμα**, ποῦ γαλλικὸ τὸ θάρρει ὁ κριτικὸς μας, δῆτε τί λέει μιὰ ἀπὸ τίς ξυπνότερες μὰ καὶ βαθύτερες μαζί κριτικὲς πέννας τῆς Γαλλίας—ἢ πέννα τῆς Rachele—στὸ «*Mercur de France*» (ἀριθ. 316, σελ. 678) :

«Ἡ αἴσθησις τοῦ κωμικοῦ ὅσο πάει καὶ χάνεται ἀπὸ τὴ γαλλικὴ φιλοσοφία. Τὰ ἀστεία πράγματα εἶναι ὀλιθωρὰ τὰ πιώτερα. Καιρὸς πολὺς τώρα ποῦ μᾶς κάνουνε καὶ γελοῦμε γαργαλώνοντας μας στὴν πατσούσα τῶν ποδιῶν ὡς ποῦ νὰ πεθαίνουμε ἀπὸ τὰ γέλοια. Ὁ κοσμοπολιτισμὸς μᾶς προίκισε μ' ἕνα εἶδος νεκρώσιμου χωρατοῦ ποῦ θὰ λεγότανε ἐγγλέζικο humour ἂν εἴμαστε στὴν Ἀγγλία, ἐπειδὴ ὅμως μένουμε πάντα στὸν τόπο μας, ἀφοῦ στὸν τόπο μας φτειάνονται ἕλες οἱ δόξες, τὸ χωρατὸ αὐτὸ δὲ βρασταίει τὴν ψυχραῖμα τῶν ἀντικρυνῶ μας νησιωτῶν, καὶ προπάντων ἔχει τέτοια σιχαμερὴ χοντροκοπιὰ ποῦ οἱ Ἑγγλέζοι δὲ θὰ μπορούσανε νὰ τὴν βασιτάζουνε. Στὴ Γαλλία, ἄμα θέλουμε νὰ γελάσουμε, μιλοῦνε κατὰ συνθηματικὰ κορακιστικά, φαρμακαρασμένα με οἷο μὰζι με τὰ σκουπίδια τῆς ἀγορᾶς καὶ τίς κοινοτοπίες τοῦ σαλονιοῦ, καὶ βρίζουμε ὅσο παίρνει, βρίζουμε εἰς πολλοὶ μὰζι ἀμαξάδες στὰ κάρρα. Ὅ,τι παράειναι βρώμικο, **ὀφείλει** νὰναί διασκεδαστικό, καὶ τίς πιώτερες φορὲς εἶναι τὸ ἀντίθετο. Εἶναι πεντέξη φαιδρολόγοι συγγραφεῖδες, ποῦ δὲν ἔχουμε πιά ἀνάγκη ἀπὸ ἐγκώμια, καὶ ποῦ μὲς κάνουν ἐμένα πάντα τὴν ἐντύπωση πῶς κουβαλοῦνε τὸ διάβολο στὸν οἰκογενειακὸ του τὸν τάφο. Πετυχαίνουνε κλεποῦρια, γιατί ποτὲ δὲν ξεσκαλίξει κανεὶς τίς ἰδέες τῶν ἀλλωνῶνε δίχως νὰνακαλύψῃ, καὶ μιὰ ποῦ νὰ τούρχεται καλὴ, πρέπει ὅμως νὰχῆς δειπνήσῃ πολὺ καλὰ γιὰ νὰ μπόρῃσε νὰ γελάσῃ με τὴν καρδιά σου μπροστὰ σὲ κάποιες σαχλαμάρες. Οἱ φαιδρολόγοι συγγραφεῖδες τῆς μέδης χρειάζονται, θαρρῶ, γιὰ συνενόχους τὰ κρασιὰ καὶ τὰ σπέρτα, γιὰ νὰ ξεκουμπωθοῦνε οἱ γαστέρες. Δὲ φταῖνε ὡς τόσο αὐτοὶ οἱ φαιδρολόγοι, φταῖνε τὸ hu-